

**РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК ПРАЦЬ
Я.А.КОМЕНСЬКОГО**

Співробітниками Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського підготовлено рекомендаційний бібліографічний список, присвячений життєтворчості славнозвісного чеського педагога, філософа, вченого Яна Амоса Коменського. До нього увійшли описи книг, статей з наукових збірників і періодичних видань України та Російської Федерації, що знаходяться у фондах ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського. Список складається з 3 розділів:

- 1. Скарбниця демократичних ідей (Праці Я.А.Коменського)*
- 2. Життя, діяльність, особистість педагога-гуманіста*
- 3. Багатогранність спадщини вченого в минулому і сьогодні*

Список розраховано на науковців, аспірантів, викладачів, учителів, вихователів, студентів педагогічних навчальних закладів, бібліотекарів.

***Скарбниця демократичних ідей
(Праці Я.А.Коменського)***

Коменский Я.А. Педагогические сочинения: В 2 т.: [Пер. с нем.] / Я.А.Коменский. – [М., 1893]. – Т.1. – 308 с. – Без тит. арк.; Т.2. – 273с.

Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения: В 2 т. / Под ред. А.И.Пискунова. – М.: Педагогика, 1982. – (Пед б-ка). – Т.1. – 656 с.; Т.2. – 576 с.: ил.

Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения. В 2 т. Т.1. Великая дидактика / Ред. и авт. биограф. очерка А.А.Красновский; Пер. с лат. Д.Н. Королькова. – М.: Учпедгиз, 1939. – 320 с: ил.

Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения. В 2 т. Т.2. Отдельные произведения / Пер. с лат. В.Н.Ивановского. – М.: Учпедгиз, 1939. – 288 с.: ил.

Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения : Пер. с чеш. и рус. яз. / Под ред. Д.О.Лордкипанидзе; М-во просвещения Груз. ССР. Науч.-исслед. ин-т пед. наук. – Тбилиси: Цодна, 1958. – 606 с. – На груз. яз.

Коменський Я.А. Вибрані педагогічні твори: [Пер. з лат.]. – К.: Рад. шк., 1940. – 248 с.

Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения: Пер. с лат. – 4-е изд. – М.: Кн-во К.Н.Тихомирова, 1912. – 311 с. – (Пед. б-ка).

Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения: Пер. с лат. – 2-е изд. – М.: Изд-во К.Н.Тихомирова, 1902. – 308 с.

Коменский Я.А. Сочинения. // Иоф В.С. Хрестоматия по педагогике XVI-XVII вв. / В.С. Иоф. – М.; Л.: Гос. изд-во, 1926. – С.30-105. – Содерж.: Великая дидактика (отрывки); Материнская школа (отрывки); Об изгнании лености из школ; Законы благоустроенной школы; Пансофическая школа; Выход из схоластического лабиринта.

Коменский Я.А. Великая дидактика: (Отрывки): Пер. с чеш. /Я.А.Коменский // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк. парк. – 2001. – №1. – С.11-12; 23-25.

Коменский Я.А. Великая дидактика. Об изгнании косности из школ: [Фрагм. из работ чеш. педагога XVII в.] / Я.А.Коменский // Семья и шк. – 1970. – №11. – С.23-27.

Коменский Я.А. Великая дидактика / Я.А.Коменский; Пер. с лат. А.Адольфа и С. Любому дрова. – М.: Изд-во К.И.Тихомирова, 1906. – 308 с.

Коменский Я.А. Великая дидактика / Я.А.Коменский; Пер. с лат. на рус. А.Адольфа и С.Любомудрова. – М.: Изд-во К.И.Тихомирова, 1896. – 596 с.: табл.

Коменский Я.А. Великая дидактика: Пер. с лат. / Я.А.Коменский. – М.: Нач. шк., 1893. – 308 с.

Коменский Я.А. Дидактические принципы: (Отрывки из «Великой дидактики» / Я.А.Коменский; Вступ, ст. А.А.Красновского. – М.: Учпедгиз, 1940. – 91 с. – (Б-ка учителя).

Коменский Я.А.Законы благоустроенной школы: Пер. с лат. / Я.А.Коменский; Предисл. и примеч. П.Ф.Каптерева. – СПб., 1893. – 45 с.

Коменский Я.А. Законы благоустроенной школы / Я.А.Коменский // Рус. шк. – 1893. – №9/10. – С.305-345.

Коменский Я.А. Лабиринт света и рай сердца... : Пер. с чеш. / Я.А.Коменский. – СПб., 1904. – 188 с.

Коменський Я. А. Лабіринт світу і рай серця: Фрагменти / Я.А.Коменський // Хроніка. – 2000: Україна–Чехія. – Ч. 1. – С.125-150.

Коменский Я.А. Материнская школа / Я.А.Коменский; Пер. Д.И.Королькова; Примеч. А.А.Красновского. – М.: Учпедгиз, 1947. – 104 с.

Коменский Я.А. Мир чувственных вещей в картинках или изображение и наименование всех важнейших предметов в мире и действий в жизни: Пер. с лат. / Я.А.Коменский; Под ред. А.А.Красновского. – 2-е изд. – М.: Учпедгиз, 1957. – 351 с.: ил.

Коменский Я.А. О культуре природных дарований / Я.А.Коменский; Пер. с лат. Л.М.Модзалевского. – СПб., 1893. – 44 с.

Коменський Я.А. Про вчителів: [Вислів] / Я.А. Коменський // Фізика та астрономія в шк. – 1999. – №4. – 2-га с. обкл.

Коменский Я.А. Школа детства / Я.А. Коменский // Литератур, учёба. – 1993. – №5/6. – С.214-239.

Життя, діяльність, особистість педагога-гуманіста

Андронов Н.К. Ян Амос Коменский (1592-1670) и его время: [К 300-летию со дня смерти чеш. педагога] / И.К.Андронов // Математика в шк. – 1970. – №6. – С.79-82.

Атанасов Ж.Г. Ян Амос Коменский – наша славянская гордость / Ж.Г.Атанасов // Училищ, практика, 1957. – №3. – С. 161-168.

Антология гуманной педагогики: Коменский / Сост., авт. вступ, ст. И.Д.Чечель. – М.: Издат. Дом Шалвы Амонашвили, 1996. – 223 с.

Бахтин Н. Великий славянский педагог Ян Коменский / Н.Бахтин. – Петроград, 1915. – 20 с.

Безбродний Є. Із лабіринтів світла: До 400-річчя з дня народж. Я.А.Коменського / Є.Безбродний // Освіта. – 1992. – 20 берез.(№11). – С.2.

Боярчук Ю. Музей Коменского в Праге / Ю.Боярчук // Пед. калейдоскоп. – 1997. – №37. – С.9.

Брамбора И. Последний период литературной деятельности Яна Коменского [1654-1670 гг.] / Й.Брамбора // Сов. педагогика. – 1964. – №7. – С.97-105.

Год Б. Ян Амос Коменський і педагогічна думка епохи Відродження / Б.Год // Імідж сучас. педагога. – 2003. – №2. – С.22-27.

Гончаров Н.К. Великий гуманист: [О чеш. педагоге и мыслителе Я.А.Коменском] / Н.К.Гончаров // Сов. педагогика. – 1967. – №12. – С.75-80.

Даденков М.Ф. Коменський і визвольна боротьба українського народу в XVII віці / М.Ф.Даденков//Рад. шк. – 1946. – №3. – С.30-34.

Джибладзе Г.Н. Ян Амос Коменский и высшая школа: [К 300-летию со дня смерти чеш. педагога] / Г.Н.Джибладзе // Вестн. высш. шк. – 1970. – №11. – С.83-86.

Дзеверін О.Г. Великий чеський педагог Ян Амос Коменський / О.Г.Дзеверін // Рад. шк. – 1957. – №5. – С.42-48.

Ельчанинов А.В. Ян Амос Коменский / А.В.Ельчанинов // Очерки по истории педагогических учений / Под общ. ред. А.П.Нечаева. – М., 1911. – С.72-84. – (Пед. Акад. в очерках и монографиях).

Зенов М. Памяти великого чешского педагога Яна Амоса Коменского: [К 300-летию со дня смерти] / М.Зенов // Сов. педагогика. – 1971. – №1. – С.155-156.

Капров Н.А. Великий педагог Ян Амос Коменский / Н.А.Капров // Сов. педагогика. – 1957. – №6. – С.11-18.

Коваленко Є.І. Коменський Ян Амос / Є.І.Коваленко // Педагогічний словник / За ред. М.Д.Ярмаченка. – К.: Пед. думка, 2001. – С.256-257.

Кожик Ф. Скорбная и героическая жизнь Я.А.Коменского: [Пер. с чеш.] / Ф.Кожик. – Прага: Гос. пед. изд-во, 1958. – 156 с.

Коменський Ян Амос: [Чес. педагог, філософ і письменник] // Все для вчителя. – 2002. – №5. – С.61.

Коменський Ян Амос // Короткий енциклопедичний словник з культури. – К.:Вид-во Україна, 2003. – С.157. – Авт.: М.М.Корінний, В.Ф.Шевченко зазначені на звороті тит. арк.

Ян Амос Коменський (1592-1670) // Мандрівець. – 1994. – №2. – С.47-50.

Ян Амос Коменский (1592-1670) // Монро П. История педагогики: В 2 ч. Ч. 1, 4.2 / П.Монро; Пер. з англ. М.В.Райх; Под ред. Н.Д. Виноградова. – 4-е изд. – М.; Петроград: Гос. изд-во, 1923. – С.110-129.

Я.А.Коменский, Д.Локк, Ж.Ж.Руссо, И.Г.Песталоцци. Педагогическое наследие: Сборник / Сост.: В.М.Кларин, А.Н.Джурицкий. – М.: Педагогика, 1987. – 413 с. – (Б-ка учителя).

Ян Амос Коменский – философ, мыслитель, педагог (1592-1670) // Нач. шк. – 1992. – №3. – С.52-53.

Кондратов Н.А. Ян Амос Коменский: (К 400-летию со дня рождения) / Н.А.Кондрашов // Рус. яз. в шк. – 1992. – №1. – С.98-101.

Константинов Н.А. Н.К.Крупская о Яне Амесе Коменском / Н.А.Константинов // Нар. образование. – 1957. – №4. – С. 105.

Конфорович А.Г. Великий чеський педагог-гуманіст: (До 300-річчя з дня смерті Я.А.Коменського) / А.Г.Конфорович // Рад. шк. – 1970. – №11. – С.50-55.

Красновский А.А. Ян Амос Коменский / А.А.Красновский. – М.: Учпедгиз, 1953. – 323 с. – (Б-ка учителя).

Кратохвил М.В. Жизнь Яна Амоса Коменского: Кн. для учителя: Пер. с чеш. / М.В.Кратохвил. – М.: Просвещение, 1991. – 192 с.

Лейтгольд К. Заметки о юбилее Я.А.Коменского в Германии / К.Лейтгольд // Педагогика. – 1993. – №5. – С.123-124.

Литвинов С.А. Славетний педагог: (До 300-річчя опублік. пед. пр. Я.А.Коменського) / С.А.Литвинов // Наука і життя. – 1957. – №4. – С.27-28.

Лордкипанидзе Д.О. Великий чешский педагог Ян Амос Коменский / Д.О.Лордкипанидзе. – М.: Знание, 1957. – 31 с.

Лордкипанидзе Д.О. Ян Амос Коменский / Д.О.Лордкипанидзе. – Тбилиси: Цодна, 1964. – 503 с. – На груз. яз.

Лордкипанидзе Д.О. Ян Амос Коменский / Д.О.Лордкипанидзе. – Тбилиси: Изд-во Тбилис. ун-та, 1969. – 446 с.

Лордкипанидзе Д.О. Ян Амос Коменский: Библиография / Д.О.Лордкипанидзе, Н.А.Зиневич. – Тбилиси: Цодна, 1958. – 44 с.

Лордкипанидзе Д.О. Ян Амос Коменский: (К 365-летию со дня рождения) / Д.О. Лордкипанидзе // Наука и жизнь. – 1957. – №4. – С.57-58.

Ляхов М. Великий слов'янський педагог: [Я.А.Коменський] / М.Ляхов // Дошкіл. виховання. – 1963. – №5. – С.6-10.

Мазур П. Отчі світильники: [Вплив брат. шк. України та Білорусії на Я.А.Коменського] / П.Мазур // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2001. – №7/8. – С.118-129.

Медынский Е. Великий педагог: (К 285-летию со дня смерти Яна Амоса Коменского) / Е.Медынский // Славяне. – 1955. – №11. – С.55-57.

Медынский Е.Н. Великий педагог Ян Амос Коменский: (К 350-летию со дня рождения Яна Амоса Коменского) / Е.Н.Медынский // Нач. шк. – 1942. – №3/4. – С.28-34.

Мижув П. Педагогические мечты Я.А.Коменского в XVII веке и педагогическая действительность в Европе и Америке накануне XX века / П.Мижув // Рус. шк. – 1895. – №1. – С.77-91; №2. – С.53-67.

Мітюров Б.Н. Ян Амос Коменський: [До 300-річчя з дня народж. видат. чес. просвітителя] / Б.Н.Мітюров. – К., 1970. – 32 с.

Митюров Б.Н. Славянские истоки педагогики Я.А.Коменского / Б.Н.Митюров//Педагогика. – 1995. – №1. – С.109.

Мітюров Б.Н. Спрямований у майбутнє: [До 400-річчя від дня народж. Я.А. Коменського] // Рід. шк. – 1991. – №10. – С.78-79.

Модзалевский Л.Н. Амос Коменский: (По поводу 300 лет со дня его рождения) / Л.Н.Модзалевский. – СПб., 1892.

Педагог-гуманіст: [Ян Амос Коменський] // Календар знам. і пам'ят. дат. – 2002. – ІКВ. – С.98-105.

Пискунов А.Н. Великий педагог Ян Амос Коменский: К 375-летию со дня рождения / А.Н.Пискунов // Шк. и пр-во. – 1967. – №4. – С.67-69: портр.

Пискунов А.Н. Ян Амос Коменский / А.Н.Пискунов // Нар. образование. – 1957. – №4. – С.99-104.

Піскорський В. Ян Коменський і його час: Вступ, лекція з нагоди 300-річчя від дня народж. чес. мислителя, прочит. В.Піскорським у Київ, ун-ті 28 берез. 1892 р. // Хроніка. – 2000: Україна–Чехія. – 4.1. – С. 18-124.

Равкин З.Н. Великий реформатор школи / З.Н.Равкин // Педагогика. – 1992. – №5/6. – С.81-86.

Родников В. Педагогика внешней природосообразности: Ратихий и Амос Коменский / В.Родников // Родников В. История педагогики общей и русской / В.Родников. – 4-е изд., доп. – К.: Изд-во кн. магазина И.Я.Оглоблина, 1916. – С.34-44.

Сисоєва С. Ян Амос Коменський (1592-1670) / С.Сисоєва, І.Соколова // Сисоєва С. Нариси з історії розвитку педагогічної думки / С.Сисоєва, І.Соколова. – К.: ПУЛ, 2003. – С.40-43.

Смоляницкий С.В. Три века Яна Амоса Коменского: Худож.-докум. повесть / С.В.Смоляницкий. – М.: Дет. лит., 1987. – 209 с.: ил.

Степанов С. Ян Амос Коменский (1592-1670) / С.Степанов // Школ. психолог. – 2000. – Ноябрь.(№44). – С.4.

Струминский В.Я. Гениальный провозвестник педагогической науки в XVII ст. славянской педагог Я.А.Коменский / В.Я.Струминский // Сов. педагогика. – 1957. – №7. – С.63-79.

Чувашев Н.В. Русские педагоги о Я.Коменском /Н.В.Чувашев // Сов. педагогика. – 1957. – №6. – С.67-80.

Шабаева М.Ф. Великий гуманист и педагог: К 375-летию со дня рождения Яна Амоса Коменского / М.Ф.Шабаева, С.И.Зиновьев // Вести, высш. шк. – 1967. – №3. – С.49-52.

Шагинян М. Отец народной школы Ян Амос Коменский / М.Шагинян // Нар. образование. – 1957. – №9. – С.75-83.

Шагинян М. Отец современной педагогики: [Фрагменты из кн. «Чехословацкие письма»: К 300-летию со дня смерти Яна Амоса Коменского] / М.Шагинян // Семья и шк. – 1970. – №11. – С.20-23.

Шевченко В. Ян Амос Коменський – педагог і географ / В.Шевченко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2001. – Квіт.(№ 13). – С.3.

Шевчук В. Подвиг для людства: [Про чес. педагога-гуманіста Я.А.Коменського] / В.Шевчук // Вітчизна. – 1970. – №11. – С.192-200.

Широких О.Б. Послелюбилейные мысли: [400-летний юбилей Я.А.Коменского] / О.Б.Широких // Педагогика. – 1993. – №5. – С.84-86.

Багатогранність спадщини вченого в минулому і сьогодні

Адамский А. Бегство от Коменского: [400 лет назад реформатор Я.А. Коменский хотел создать школу-рай...] / А. Адамский // Первое сент. – 1998. – 14 февр.(№17). – С.2.

Адамский А. Коменский и современная школа / А.Адамский // Школ, психолог (Первое сент.). – 2000. – Ноябрь.(№44). – С.5.

Адамский А. Поздравление от Коменского / А.Адамский // Упр. шк. (Первое сент.). – 1998. – Март(№9). – С.1.

Адамский А. Тысячелетие Коменского / А.Адамский // Пед. вести. – 2003. – Сент. (№17). – С.2.

Адамский М.Я. Как полюбить Коменского?: Питерские учителя творчески развивают принципы Великой дидактики / М.Я.Адамский // Первое сент. – 2003. – 20 сент.(№63). – С.3.

Азарова Л. Материнская школа Я.А. Коменского / Л.Азарова // Пед. веста. – 1996. – №8. – С.6.

Аккерман С.Н. Дидактические правила Я.А.Коменского / С.Н.Аккерман // Ученые зап. Владимир, гос. ин-та им. П.И.Лебедева-Полянского. – Владимир, 1958. – Вып.4. – С.301.

Альт Р. Прогрессивный характер педагогики Коменского: Пер. с нем. /Р.Альт. – М., 1959. – 150 с.

- Ананьев Б.Г. Вопросы психологии обучения и воспитания в трудах Яна Амоса Коменского / Б.Г.Ананьев // Сов. педагогика. – 1971. – №2. – С.48.
- Арцишевська М.Р. Методичні ідеї навчання іноземним мовам Яна Амоса Коменського / М.Р.Арцишевська // Пед. пошук. – 2002. – №4. – С.25-26.
- Брамбора И. „Общие советы об исправлении дел человеческих” Коменского / Й.Брамбора // Pedagogika. – 1957. – №5. – С.589-594.
- Васильков Н. Амос Коменский – основатель рациональной педагогической гигиены / Н.Васильков // Вести, воспитания. – 1892. – Кн.3. – С.1-11.
- Вейсман А. Амос Коменский и его дидактика / А.Вейсман // Журн. М-во нар. просвещения. – 1892. – 4.CCLXXXII. – С.34-67.
- Вихрущ А. Дидактична система Я.А. Коменського / А.Вихрущ, В.Вихрущ // Рід. шк. – 2000. – №3. – С.74-76.
- Гончаров Н.К. Ян Амос Коменский и современность: [К 300-летию со дня рождения чеш. педагога] / Н.К.Гончаров // Сов. педагогика. – 1970. – №9. – С. Иб-126; Учит. газ. – 1970. – 14 нояб. – С.2-3.
- Горностаев П.В. „...Исправно заботиться о своём здоровье”: Я.А.Коменский о физ. воспитании / П.В.Горностаев // Физ. культура в шк. – 1995. – №6. – С.43-46.
- Горностаев П.В. Я.А.Коменский и массоннические утопии / П.В.Горностаев // Педагогика. – 1993. – №5. – С.89-92.
- Горностаев П.В. Я.А.Коменский о трудовом воспитании детей / П.В.Горностаев // Шк. и пр-во. – 1992. – №3/4. – С.8-10.
- Горностаев П.В. Универсальное воспитание всего человеческого рода [с позиций «Пампедии» Я.А.Коменского] / П.В.Горностаев // Педагогика. – 1993. – №5. – С.86-88.
- Горностаев П.В. Учитель-солнце и его „дидактическая машина”: [К 400-летнему юбилею Я.А.Коменского] / П.В.Горностаев // Педагогика. – 1993. – №5. – С.88-89.
- Джибладзе Г.Н. Философия Коменского / Г.Н.Джибладзе. – 2-е изд., доп. и испр. – М.: Педагогика, 1882. – 168 с.: портр.
- Ермилов В. Заветы великого славянского педагога: (Идеалы Амоса Коменского) / В.Ермилов // Ермилов В. Воспитание и самовоспитание в беседах...: Кн. для родителей, воспитателей и молодого поколения и пособие для учащихся педагогике. – М., 1915. – С.75-83.

Евтух Н.Б. Ян Амос Коменский и Украина / Н.Б.Евтух // Материалы Междунар. симп., посвящ. 400-летию со дня рождения Я.А.Коменского. – Угерский Брод (Чехословакия), 1992.

Євтух М.Б. Освятити всіх подібно до сонця: Гуманіст, і демокр. характер педагогіки Я.А.Коменського / М.Б.Євтух // Рід. шк. – 1992. – №3/4. – С.78-81.

Євтух М.Б. Педагогічні ідеї Я.А.Коменського на Україні / М.Б.Євтух // X Всеукр. славістична конф. „Духовне відродження слов'ян у контексті європейської та світової культури”: Тез. доп. конф. 18–20 трав. 1992 р., м.Чернівці / Чернів. держ. ун-т. – Чернівці, 1992. – Т.2. – С.287-288.

Замашкіна О. Я.А.Коменський про розвиток дитячої особистості / О.Замашкіна // Почат. шк. – 2000. – №3. – С.47-50.

Захаров В.Г. Коменский как основатель школы родного языка / В.Г.Захаров // Учен. зап. Калнин, гос. пед. ин-та им. М.И.Калинина. – Калинин, 1970. – Т.66. – Вып.2. – С.3-66.

Зуман Ф. Діяльність добродійного просвітнього товариства ім. Яна Амоса Коменського в Києві (1914-1917) / Ф.Зуман // Хроніка. – 2000: Україна-Чехія. – Ч.1. – С.267-271.

Йозеф В. Нові дані про передумови формування педагогічної системи Я.А.Коменського / В.Йозеф // Рад. шк. – 1958. – №9. – С.78-83,

Каиров Н.А. Творческое использование идей Коменского современной педагогической наукой / И.А.Каиров // Pedagogika. – 1958. – №1. – С.78-93.

Карпей Ж. Коменский: Компас и карта / Ж.Карпей // Педагогика. – 1993. – №5. – С.82-84.

Ян Амос Коменский: [Высказывания о пед. мастерстве. К 375-летию со дня рождения] // Нар. образование. – 1967. – №3. – С.54-95: портр.

Иоанн Амос Коменский: Речи, прочитанные на заседании Тифлисского Общества Взаимного Вспоможения Учительниц и Воспитательниц, посвященном памяти И.А.Коменского по случаю 300-летнего юбилея со дня его рождения, членами общества В.М.Тренюхиной и О.В.Кайдановой. – Тифлис, 1892. – 28с.

Ян Амос Коменский (1592-1670): Чтения Ф.Л. Яреша и А.И.Степовича в торжественном собрании Киевского Славянского Благотворительного Общества, состоявшиеся 15 марта 1892 г. в память 300-летия рождения Я.А.Коменского. – К., 1892. – 65 с.

Ян Амос Коменський про необхідність навчання здібних дітей // Шлях освіти. – 1997. – № 1. – С. 12.

- Красновский А.А. „Материнская школа” Я.А.Коменского / А.А.Красновский // Дошкол. воспитание. – 1947. – №4. – С.39-46.
- Крыжановский М. Об отношении чехов к Коменскому / М.Крыжановский // Рус. шк. – 1896. – №7/8. – С.74-86.
- Кузьмин М. Международный симпозиум о Я.А.Коменском [ЧССР, июнь 1986 г.] / М.Кузьмин // Сов. педагогика. – 1987. – №1. – С.136-138.
- Кумарин В. Аксиомы Коменского или Строгий наказ гения научной педагогики всем реформаторам и модернизаторам школьного образования / В.Кумарин // Нар. образование. – 2001. – №8. – С.237-241; Престиж, воспитание. – 2001. – №1. – С.4-6.
- Кумарин В. Перечитывая Я.А.Коменского / В.Кумарин // Пед. вести. – 1993. – Февр.(№4). – С.2.
- Левин А. Педагогика Яна Амоса Коменского: (Реферат) /А.Левин // Дайджест пед. ідей та технологій: Шк.-парк. – 2001. – №1. – С.13-22.
- Литвинов С.А. Ян Амос Коменський і радянська педагогіка / С.А.Литвинов. – К.: Рад. шк., 1958. – 59 с.
- Лордкипанидзе Д.О. Дидактика Яна Амоса Коменского / Д.О.Лордкипанидзе. – 2-е изд., исправ. – М.: Учпедгиз, 1949. – 128 с.
- Лордкипанидзе Д.О. Значение „Общего совета об исправлении дел человеческих” Коменского для социалистической педагогики / Д.О.Лордкипанидзе // Сов. педагогика. – 1967. – №12. – С.87-93.
- А.С.Макаренко: [Сборник] / Под ред. Ф.И.Науменко. – Л: Изд-во Львов, ун-та, 1971. – Кн.8: [Памяти Я.А.Коменского...]. – 132 с.: ил.
- Малько А. Соціальне виховання Я.А.Коменського: [Видат. чес. педагог про соц. виховання] / А.Малько // Рід. шк. – 2002. – №8/9. – С.70-73.
- Материалы научной сессии АПН РСФСР, посвященной 300-летию опубликования собрания дидактических трудов Яна Амоса Коменского (13-14 дек. 1957 г.) / Под ред. И.В.Чувашева, А.И.Пискунова. – М., 1959. – 247 с.
- Медынский Е.Н. Педагогика Я.А.Коменского – вклад славянской культуры в мировую: (К 350-летию со дня рождения) / Е.Н.Медынский // Сов. педагогика. – 1942. – №3/4. – С.94-98.
- Медынский Е.Н. Педагогическая теория Яна Амоса Коменского / Е.Н.Медынский // Константинов Н.А. История педагогики: Учеб. для студентов пед. ин-тов / Н.А.Константинов, Е.Н.Медынский, М.Ф.Шабаева. – 5-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1982. – С.27-39.

Миропольский С. Ян Амос Коменский и его значение в педагогике / С.Миропольский // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1871. – 4.CLV. – С.1-22; 4.CLVI. – С.1-66.

Мирский Л.М. Физическое воспитание в педагогической системе Яна Амоса Коменского: (К 370-летию со дня рождения великого чеш. педагога) / Л.М.Мирский // Физ. культура в шк. – 1962. – №3. – С.8-14.

Мітюров Б.Н. Педагогічна система Я.А.Коменського / Б.Н.Мітюров // Рад. шк. – 1970. – №11. – С.55-60.

Мітюров Б.Н. Педагогічні ідеї Яна Амоса Коменського на Україні /Б.Н.Мітюров. – К.: Рад. шк., 1971. – 108 с.

Моргун В.Ф. Багатомірність особистості і творче оволодіння математикою у дидактиці Я.А.Коменського / В.Ф.Моргун // Пост Методика. – 1995. – №1. – С.81-83.

Научная сессия Академии [педагогических наук РСФСР], посвященная юбилею Яна Амоса Коменского, [декабрь 1957г.] // Сов. педагогика. – 1958. – №2. – С.153-154.

Научная сессия, посвященная 300-летию выхода в свет дидактических трудов Я.А.Коменского, 8-10 дек. 1958 г.: План работы и тез. докл. – Тбилиси, 1958. – 41 с. – На груз. и рус. яз.

Новотный В. Музей им. Я.А.Коменского в Праге / В.Новотный, В.Кумарин // Сов. педагогика. – 1987. – №1. – С.115-116.

Образцов А. Просветительные заветы Я.А.Коменского и их современное значение / А.Образцов. – СПб., 1896. – 96 с.

Окорков В.С. Основы методики навчання Я.А.Коменського / В.С.Окорков // Почах, шк. – 1970. – №11. – С.54-57.

Ольдржих В. Я.А.Коменский и народная педагогика / В.Ольдржих // Pedagogika. – 1958. – №2. – С.154-184.

Памяти отца современной педагогики – Яна Амоса Коменского: По поводу 302-й годовщины его рождения. – СПб.: Изд-во Н.Г.Мартинова, 1895. – 119с.

Педагогічна спадщина Я.А.Коменського і перспективи розвитку народної освіти: Тези доп. і повідомлень міжвуз. наук.-теорет. конф. 16-18 квіт. 1992 р.: У 2 ч. / Редкол.: І.П.Стогній (голова) ... О.В.Сухомлинська. – Переяслав-Хмельницький, 1992. – 4.1. – 277 с.; Ч.2. – 162 с.

Пискунов А.И. Гуманизм и пансофия – фундаментальные идеи педагогической теории Яна Амоса Коменского /А.И.Пискунов // Сов. педагогика. – 1971. – №2. – С. 54-60.

Пискунов А.Н. Пансофические идеи Я.А.Коменского и отношение к ним прогрессивных педагогов конца XIX – начала XX в. / А.Н.Пискунов // Сов. педагогика. – 1967. – №12. – С.80-86.

Плеханов А. Коменский Я.А.: Материнская школа: К 400-летию со дня рождения / А.Плеханов // Дошк. воспитание. – 1992. – №5/6. – С.41-46.

Поуп Д.Д. Современное значение проектов Коменского об исправлении вещей в „Панортозии“ / Д.Д.Поуп // Сов. педагогика. – 1967. – №12. – С.96-100.

Селіханович І.Б. Методи викладання мов і підручники Я.А.Коменського та їх дидактичні основи / І.Б.Селіханович // Наук. зап. наук.-дослід. ін-ту педагогіки / За ред. В.В.Гурицького, Г.С.Костюка, С.Х.Чавдарова. – К., 1939. – Т.1. – С.63-109.

Семенов Д.Д. Мастерская гуманности по идее Амоса Коменского / Д.Д.Семенов // Вести, воспитания. – 1892. – Кн.3. – С.12-19.

Система навчання за Я.А. Коменським: [Схема] // 36. наказів М-ва освіти і науки України. – К., 2002. – С.66.

Словинский А.И. Основные причины „Великой дидактики“ Яна Амоса Коменского / А.И.Словинский. – Тифлис, 1892. – 17 с.

Смирнов А.А. Ян Амос Коменский и проблемы психологии / А.А.Смирнов // Вопр. психологии. – 1970. – №6. – С.17-73.

Смоляницкий С.В. Я.А.Коменский и мы: [О пед. наследии чеш. мыслителя и основателя пед. науки] / С.В.Смоляницкий // Сов. педагогика. – 1987. – №6. – С.109-113.

Соловейчик С. Я учусь в чешской школе: [О влиянии идей Я.А.Коменского на соврем. процесс школ. образования в ЧССР] / С.Соловейчик // Новое время. – 1998. – №50. – С.40-42.

Степанов С. Великая дидактика / С.Степанов // Школ. психолог (Первое сент.). – 2000. – Ноябрь. (№44). – С.4.

Степашко Л.А. Человек в концепции Я.А.Коменского / Л.А.Степашко // Педагогика. – 1992. – №5/6. – С.86-89.

Сухомлинська О.В. Ян Амос Коменський і розвиток національної школи в Україні / О.В.Сухомлинська // Педагогічна спадщина Я.А.Коменського і перспективи розвитку народної освіти: Тези доп. і повідомлень міжвуз. наук.-теорет. конф. 16-18 квіт. 1992 р.: У 2 ч. / Редкол.: І.П.Стогній (голова) ... О.В.Сухомлинська. – Переяслав-Хмельницький, 1992. – Ч.1. – С.3-7.

Тюмасева З. К Коменскому – в XVII век или с Коменским – в XXI век? / З.Тюмасева, Ю.Морозова // Нар. образование. – 2002. – №9. – С.61-67.

- Фесенко И. Идеи Амоса Коменского и закон эволюции / И.Фесенко // Рус. шк. – 1903. – №7/8. – С.179-190; №9. – С.119-142.
- Фролкин В. Идеи музыкального воспитания Я.А.Коменского / В.Фролкин // Искусство в шк. – 1993. – №1. – С.54-57.
- Фролова О.А. Ян Амос Коменский – великий чешский педагог и мыслитель о дошкольном воспитании / О.А.Фролова // Дошкол. воспитание. – 1957. – №7. – С.6-15.
- Фрумов С.А. Великий учитель учителей: К созыву междунар. конф., посвящ. памяти Я.А.Коменского / С.А.Фрумов // Нач. шк. – 1957. – №9. – С.8-14.
- Фрумов С.А. Великое наследие: (К 285-летию со дня смерти Яна Амоса Коменского) / С.А.Фрумов // Сов. педагогика. – 1955. – №12. – С.58-73.
- Ципро М. Развитие Коменским принципов гуманистического воспитания / М.Ципро // Сов. педагогика. – 1971. – №2. – С.60-64.
- Холодняк М. Развитие женского образования до Я.А.Коменского и заслуги его в этом деле / М.Холодняк // Рус. шк. – 1897. – №5/6. – С.70-85.
- Чернобаев В.Г. Неизвестная рукопись произведений Яна Амоса Коменского в Ленинградской Публичной библиотеке / В.Г.Чернобаев // Учен. зап. Ленинград. гос. пед. ин-та им. А.И.Герцена. – Ленинград, 1936. – Т.2. – Вып.1. – С.381-388.
- Чувашев І.Ян Амос Коменський про виховання дітей дошкільного віку / І.Чувашев // Дошкіль. виховання. – 1957. – №12. – С.11-16.
- Чума А.А. Учебные книги Яна Амоса Коменского в московских „разноязычных” школах начала XVIII века / А.А.Чума // Сов. педагогика. – 1960. – №12. – С.112-117.
- Шкарка А. „Сlamoses eliae” – вариант „Общего совета”: [К характеристике трудов чеш. педагога и мыслителя Я.А.Коменского] / А.Шкарка // Сов. педагогика. – 1967. – №12. – С.93-96.
- Щербань П.М. „Материнська школа” Яна Коменського та її значення для сучасної сім'ї / П.П.Щербань // Освіта. – 2003. – 16-23 лип. (№23). – С.2.
- Ярмаченко М.Д. Творча спадщина Я.А.Коменського на службі сучасної школи і педагогіки / М.Д.Ярмаченко // Педагогічна спадщина Я.А.Коменського і перспективи розвитку народної освіти: Тези доп. і повідомлень міжвуз. наук.-практ. конф. 16-18 квіт. 1992 р.: У 2 ч. / Редкол.: І.П.Стогній (голова) ... О.В.Сухомлинська. – Переяслав-Хмельницький, 1992. – Ч.1. – С.1-2.